

Beslut

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
och gymnasiesärskolan Vackstanäsgymnasiet
i Södertälje kommun

Stiftelsen Otto och Signe Broms Hemskola
å Vackstanäs
151 92 SÖDERTÄLJE

Dnr 44-2010:1511
2010-12-13
1 (3)

Tillsyn i den fristående gymnasieskolan och gymnasiesärskolan Vackstanäsgymnasiet i Södertälje kommun

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplan och övriga författningar som rör skolväsendet inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Vackstanäsgymnasiet skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att Vackstanäsgymnasiet uppfyller kraven på en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar den som ska förmedlas på nationella eller specialutformade program.

Vackstanäsgymnasiet har för gymnasieskolan under de senaste åren uppvisat högre måluppfyllelse än riket i övrigt inom ett flertal områden. Läsåret 2008/09 nådde 93,3 procent av eleverna grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier, jämfört med 90,3 för riket. Den genomsnittliga betygspoängen 14,1 låg i nivå med riket. Enligt skolans egen sammanställning av resultaten läsåret 2009/10 har måluppfyllelsen försämrats, vilket skolan analyserat. Trots ett medvetet och i många avseenden väl fungerande arbete med elever i behov av särskilt stöd redovisar skolan att ca 15 procent av eleverna inte når grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Detta behöver skolan ytterligare analysera och vidta åtgärder för att förbättra.

Gymnasieskolan har ett fungerande kvalitetsarbete där resultatuppföljningar och utvärderingar används för att förbättra resultaten och utveckla verksamheten. Däremot bör det systematiska kvalitetsarbetet förbättras inom gymnasiesärskolan. Rektorn bör ta ytterligare ansvar för att gymnasiesärskolans resultat utvärderas regelbundet och använda detta underlag för att öka måluppfyllelsen. Detta bedöms av Skolinspektionen som det främsta utvecklingsområdet för gymnasiesärskolan.

Skolan bedriver ett målinriktat arbete mot kränkande behandling men arbetet är inte tydligt i skolans plan mot kränkande behandling, vilket måste åtgärdas. Eleverna ska även delta i arbetet med planen. För flertalet av skolans elever präglas arbetsmiljön av lugn och ro med fokus på utveckling och lärande. Men undantag finns då en grupp elever i gymnasieskolan inte efterlever skolans ordningsregler vilket påverkar studiemiljön för övriga elever i klassen negativt. Detta måste skolan åtgärda snarast.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av gymnasieskolan Vackstanäsgymnasiet identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges, trots skolans ansträngningar, inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier (9 kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolan måste säkerställa trygghet och en god lärandemiljö för alla elever (9 kap. 8 § 1985 års skollag).

Skolinspektionen har i tillsynen av gymnasiesärskolan Vackstanäsgymnasiet identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (9 kap. 8 a § 1985 års skollag).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag samt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

- Åtgärdsprogram utarbetas inte i enlighet med förordningens krav (2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras.

Följande brister ska redovisas till Skolinspektionen senast **den 13 januari 2011**.

- Skolan måste säkerställa trygghet och en god lärandemiljö för alla elever (9 kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).

I sin redovisning ska huvudmannen/rektorn bifoga en handlingsplan som beskriver vilka åtgärder som huvudmannen/rektorn avser att vidta för att säkerställa trygghet och god lärandemiljö. Även en plan mot kränkande behandling som motsvarar författningskraven ska bifogas.

Redovisning av övriga brister ska lämnas till Skolinspektionen **senast den 14 mars 2011**.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Nils-Åke Andersson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Marie Wiberg-Svensson
Undervisningsråd

Kopia till
Södertälje kommun

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av Vackstanäsgymnasiet
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för gymnasieskolan Vackstanäsgymnasiet
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för gymnasiesärskolan Vackstanäsgymnasiet

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Vackstanäsgymnasiet den 31 augusti och 1 september 2010.

Huvudmannen för Vackstnäs gymnasiet får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Vackstanäsgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades skolchefen tillika rektorn för gymnasieskolan och rektorn för gymnasiesärskolan, ett urval av lärare och elever samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Södertälje kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Det framkom att kommunen inte har utövat sin rätt till insyn.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Vackstanäsgymnasiet

Skolan	Antal elever
Fristående gymnasieskola	242
Fristående gymnasiesärskola	15

Källa: Skolans egna uppgifter i samband med tillsynsbesöket i augusti/september 2010

Regeringen förklarade i beslut den 19 maj 1993 (Dnr U92/3250/GV) Vackstanässkolan, senare namnändrat till Vackstanäsgymnasiet, berättigad till bidrag som en fristående gymnasieskola i Södertälje kommun enligt 9 kap. 8 § 1985 års skollag. Skolan fick tillstånd för tre specialutformade gymnasieprogram med inriktning mot Miljö, kost och ekonomi, inriktning Kost, hälsa och idrott samt inriktning Textil, miljö, ekonomi. Utbildningarna har i bidragshänseende förts till det nationella Hotell- och restaurangprogrammet.

Skolverket återkallade i beslut den 6 februari 2003 (Dnr 1992:1646) rätten till bidrag för inriktningen Miljö, kost och ekonomi, eftersom skolan inte bedrivit utbildning på denna inriktning sedan 1998.

Skolinspektionen meddelade i underrättelse den 15 juni 2009 (Dnr 39-2008:1424) att de förändringar som huvudmannen vill göra avseende de egna utbildningsmålen respektive poängplan för utbildningarna Idrott, hälsa, kostprogrammet samt Textil form & designprogrammet ryms inom ramen för det tillstånd skolan har. Skolinspektionen bedömde vidare att de lokala kurserna FOG1501, FOG1502, FOG1503, IDH1508, IDH 1511 och IDH1509 motsvarar till art och nivå de kunskaper som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program och ryms inom de övergripande målen för utbildningen.

Verksamheten vid den fristående gymnasieskolan Vackstanäsgymnasiet startade läsåret 1995/96 och omfattar två specialutformade program. Det är utbildningarna Textil, form & design (TFD) och Idrott, hälsa, kost (IHK).

Enligt beslut från regeringen den 22 december 1994 står gymnasiesärskolan under statlig tillsyn. Skolan är sedan den 14 december 1995 (U94/1672/S) berättigad till bidrag enligt 9 kap. 8 b § 1985 års skollag (1985:1100) som en fristående gymnasiesärskola. Gymnasiesärskolan startade sin utbildning läsåret 1995/96 och följer gymnasiesärskolans nationella kursplan för Hotell- och restaurangprogrammet, kompletterad med boende- och fritidsträning. Utbildningen är fyraårig.

Skolverket meddelade i skrivelse den 17 oktober 2003 (Dnr 44-2003:2315) att de revideringar som huvudmannen vill göra avseende poängplanerna för utbildningen Hotell- och restaurangprogrammet ryms inom det tillstånd Vackstanäs fristående gymnasiesärskola har. Utbildningen bedrivs som ett specialutformat

program; Kost med inriktning mot matlagning/trädgård (KMT). Under tillsynsbesöket framkom att inriktningen mot trädgård inte pågår på grund av få sökande och att huvudmannen inte kommer att erbjuda inriktningen fortsättningsvis. Inriktningen mot trädgård återkallas av Skolinspektionen i särskild ordning.

Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94.

Huvudman för skolan är stiftelsen Otto och Signe Broms Hemskola å Vackstanäs med organisationsnummer 815600-0690.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 257 elever och av dessa är 40 procent av eleverna folkbokförda i Södertälje kommun. Enligt skolans uppgifter kommer eleverna från totalt 45 olika kommuner från Krokoms i Jämtland i norr till Ystad i söder. På skolans internat bor ca 30 procent av eleverna.

Vackstanäsgymnasiet har inför läsåret 2010/11 gjort förändringar i sin organisation genom att tillsätta en egen rektor för gymnasiesärskolan. Rektorn tillträdde sin tjänst ca tre veckor före Skolinspektionens tillsynsbesök. I den nya organisationen ansvarar en skolchef för både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Tillsynsprotokoll för den fristående gymnasieskolan Vackstanäs-gymnasiet

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att alla skolans elever, trots skolans ansträngningar, inte ges möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § skollagen

Motivering:

Andelen elever på skolan som nått grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier läsåret 2008/09 var enligt nationell statistik 93,3 procent jämfört med 90,3 för riket. Den genomsnittliga betygspoängen var vid samma tidpunkt 14,1 vilket var samma värde som riket i övrigt. Andelen elever som fullföljt utbildningen inom fyra år var 83,1 procent, jämfört med rikets 75,9.

Skolans egen sammanställning av resultaten visar att andelen elever som nått grundläggande behörighet till universitet och högskola för läsåret 2009/10 sedan föregående läsår till 85,8 procent. Enligt skolan beror det delvis på att några elever haft mycket låg närvaro och att ca fem procent av eleverna inte uppnått minst betyget Godkänt i Svenska B. I kvalitetsredovisningen 2008/09 och i övrig dokumentation från skolan görs en beskrivning och analys av de åtgärder som vidtagits för att nå ökad måluppfyllelse. Åtgärder som skolan kommer att vidta under läsåret 2010/11 beskrivs också i dokumenten. Trots ett i många avseenden väl fungerande arbete med elever i behov av särskilt stöd är det ca 15 procent av eleverna som inte når grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Skolan måste därför vidta ytterligare åtgärder för att alla elever ska ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Vackstanäsgymnasiets "likabehandlingsplan" för läsåret 2009/10 innehåller bland annat en beskrivning av förebyggande åtgärder och arbetssätt, rutiner vid upptäckt av trakasserier och kränkningar, ansvarsfördelning vid arbete med likabehandling, utveckling av kartläggningsmetod samt en dokumentationsmall. Planen saknar dock en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning av nuläget som utgångspunkt för vilka åtgärder som ska genomföras det kommande året. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök saknades en aktuell plan för arbetet mot kränkande behandling för läsåret 2010/11.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa trygghet och en god lärandemiljö för alla elever.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Utifrån de iakttagelser som gjorts under tillsynsbesöket kan Skolinspektionen konstatera att skolmiljön inte alltid präglas av trygghet och studiero. Särskilt i en klass är arbetsklimatet på olika sätt störande. En respektlöshet mot klasskamrater och också mot lärare har utvecklats i denna klass under de två år som gått sedan eleverna började på skolan i årskurs 1. Enligt elever påverkas undervisningen negativt av vissa elever och det blir stökigt och pratigt under lektionerna. Det framkommer också att det finns elever i klassen som av denna anledning inte känner sig helt trygga i skolan. Det är främst en liten grupp elever i den aktuella klassen som inte lyssnar, använder ett grovt språkbruk och som delvis uppträder kränkande gentemot både lärare och klasskamrater. Dessa elever bryr sig inte heller om lärarnas tillsägelser. Rektorn bekräftar detta och uppger för Skolinspektionen att skolan under de två åren arbetat aktivt med eleverna såväl individuellt som i grupp för att arbetsmiljön ska bli acceptabel. Exempelvis har rektorn deltagit under lektioner och individuella samtal har förts med eleverna. Skolan har också delat in i eleverna i mindre undervisningsgrupper under vissa delar av utbildningen. Inte heller detta har förbättrat situationen i klassen.

Enligt Skolinspektionen måste skolan vidta kraftfulla åtgärder utifrån en analys av situationen i klassen. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att detta

inte är gjort vid tillsynsbesöket. Rektorn uppger för Skolinspektionen att skolan har en likabehandlingsgrupp bestående av personal som tagit fram förbättringsområden av vilka ett är hur skolan ska reagera på elevers språkbruk.

Tillsynsprotokoll för den fristående gymnasieskolan Vackstanäs-gymnasiet

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ytterligare ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använda detta underlag för att eleverna ska nå de nationella målen i alla kurser och ämnen.

Författningsstöd:

9 kap. 8 b § 1985 års skollag

Motivering:

Vackstanäsgymnasiet har i sin dokumentation uppgett att en kontinuerlig dialog sker med varje elev efter varje utfört moment och att skolan även följer upp varje elevs resultat. Lärare bekräftar att respektive lärare följer upp och utvärderar resultatet i sitt ämne individuellt med eleven. De uppger också att de regelbundet utvärderar och omprövar de stödåtgärder som ges för att nå ökad måluppfyllelse. I intervjuer med rektorn, lärare och vid dokumentstudier framkommer att uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat inte förekommer på skolövergripande nivå i alla ämnen och kurser. Enligt Skolinspektionen bör rektorns ansvar för att regelbundet följa upp och utvärdera resultaten för att nå de nationella målen i alla kurser och ämnen förbättras inom gymnasiesärskolan. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2008/09 saknas också en samlad bild av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen, kurser eller ämnesområden. Resultatet av uppföljningsarbetet ska beskrivas och analyseras i skolans kvalitetsredovisning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Vackstanäsgymnasiets "likabehandlingsplan" för läsåret 2009/10 innehåller bland annat en beskrivning av förebyggande åtgärder och arbetssätt, rutiner vid upptäckt av trakasserier och kränkningar, ansvarsfördelning vid arbete med likabehandling, utveckling av kartläggningsmetod samt en dokumentationsmall. Planen saknar dock en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning av nuläget som utgångspunkt för vilka åtgärder som ska genomföras det kommande året. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök saknades en aktuell plan för arbetet mot kränkande behandling för läsåret 2010/11. De elever som Skolinspektionen intervjuat känner inte till planen och uppger att de inte har varit delaktiga i att ta fram, följa upp och utvärdera planen vilket är en förutsättning för att planen ska fungera.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd inte utarbetas i enlighet med förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

I intervju med skolledning och lärare framkommer att rektorn har en kontinuerlig dialog med lärarna om eleverna och om behov av särskilda stödinsatser. Vackstanäsgymnasiets rutiner är att åtgärdsprogram utarbetas under en elevvårdskonferens. Enligt rektorn är det sällan som gymnasiesärskolan tas upp på konferenserna. Elevgrupperna är små och lärarna har dagliga samtal med varandra och med eleverna. Lärare uppger att de oftast löser särskilda stödinsatser för eleverna efterhand. Stödinsatserna dokumenteras däremot inte alltid i ett åtgärdsprogram för den enskilde eleven i behov av särskilt stöd.
